

**THOMAS
PERRY**
ŘEZNIKŮV
UČEŇ

ARGO

Řezníkův učeň

Thomas
Rezník

Perry

úv učeň

argo

Přeložila Gisela Kubrichtová

Czech edition ARGO, 2019

The Butcher's Boy

Copyright © 1982 by Thomas Perry

Introduction copyright © 2003 by Michael Connelly

Translation © Gisela Kubrichtová, 2019

ISBN 978-80-257-2677-8 (váz.)

ISBN 978-80-257-2892-5 (e-kniha)

Předmluva

Michael Connelly

Svého času mne vždycky nejspolehlivěji uvrhlo do tvůrčí deprese, když mne oslovil nějaký člověk, představil se jako fanoušek mého díla, a vzápětí dodal onu děsivou větu: „Ale nejradši mám stejně vaši první knížku.“

Nezáleželo na tom, jestli mi to řekl osobně někde v knihkupectví či na ulici, nebo mi to sdělil poštou, případně po internetu. Vždycky jsem to nesl velmi těžce, a tento kompliment mne vedl k zamyšlení nad tím, co dělám. Veselému původci oné dobře myšlené poklony však mé pocity zůstávaly zcela utajeny, neboť se mi pokaždé podařilo zachovat strnulý úsměv a odstup daný poštou, ať už elektronickou, nebo jinou.

Byly doby, kdy jsem v naději, že čtenáři jeho vlastní slova rozmluvím, odpovídal cosi jako: „To není možné!“ nebo „To nemůžete myslet vážně!“. Brzy jsem si ale uvědomil, že to možné je a že to vážně myslí.

A to je právě zdroj mé deprese, v tom je ten zádrhel. Psaní, ať už je pokládáte za řemeslo, umění, nebo obojí dohromady, je dovednost, která by se měla s praxí zlepšovat. To dá přece rozum. Psaní vychází ze zkušenosti, zvědavosti a znalosti. Zkrátka ze života. Spisovatel se musí věkem, zkušenostmi a životem zlepšovat. Totéž platí o jeho psaní. Kdybych měl tudíž přijmout čtenářův kompliment, neznamenalo by to, že zároveň uznávám úpadek svého díla? Když už je řeč o tom psaní, vyšlo mi zatím dvanáct románů. Jestliže nejlepší byl ten první, co tady u všech všudy dělám?

Jenže já už to dnes vidím jinak. Už mě to neskličuje. Trvalo mi to dlouho, ale něco jsem mezitím pochopil. První román je

něco jako první láska. Jsou to okamžiky objevů a oslav s nadějnými vyhlídkami věcí příštích. První romány jsou jako okna. Nesou v sobě dlouhodobý příslib. Když mi dnes čtenáři říkají, že se jim stejně nejvíc líbí moje první knížka, dokážu jejich poklonu přijmout. Nic nenamítám. Usměju se a poděkuju jim.

Tohle všechno mě přivádí k vyřčení názoru, že Řezníkův učeň je možná moje nejoblíbenější knížka od Thomase Perryho. Říkám *možná*, protože si nejsem jist – tenhle pán totiž napsal několik velice povedených knih. (A pro případ, že autor neprošel stejným vývojem a nedošel ke stejnému názoru jako já, samozřejmě nechci mít na svědomí jeho depresi.) A říkám *možná* také proto, že se od tohoto spisovatele určitě dočkáme ještě spousty skvělých děl.

Ale když jsem se připravoval na psaní téhle předmluvy a četl si Řezníkova učeň znovu, neustále mě udivovala suverénní bravura tohoto díla a jeho široký potenciál. Žasl jsem nad tím, v čem všem se Perry vyzná. Cením si jeho prozaičnosti, tempa, zvolených postupů. Dalo mi dost práce, než jsem zjistil, jaké jsou základní kameny tohoto řemesla, a Perry je používá hned ve své prvotině. *Samozřejmě*, že se od té doby zlepšil. Ale rozhodně začínal v jednom z nejvyšších pater budovy.

Po mnoha letech a milionech slov jsem se naučil, že nejvíce záleží na charakterizaci a na rychlosti. Kniha je jako automobil. Zastaví u obrubníku a otevře čtenáři své dveře. Motor běží na plné obrátky. Chceš se svézt?

Jakmile nastoupíte, vůz vystartuje, dveře se zabouchnou a ucítíte spálenou gumu pneumatik. Za volantem musí sedět řidič, který je po čertech zručný, pedálem plynu drtí podlahu, ale hlavně, a to především, musí být výborný společník, se kterým se chcete vézt. Člověk, který dojede na samý kraj útesu, ale nespadne z něj. A zrovna když už si myslíte, že víte, kam jedete, prudce změni směr. A v závěrečné etapě to ještě pořádně osolí. A po celou cestu vám vypráví příběh.

Pokud to tak není, projížďka nebude mít štávu.

Já jsem tu od toho, abych vám sdělil, že Řezníkův učeň štávu má. Ať je vaším šoférem v tomhle příběhu kdokoliv, máte ruce zapřené o palubní desku. V téhle knize není jediná zbytečná postava. Všechny jsou skutečné, všechny jsou fascinující. Perry přistupuje ke svým lidem úsporně, nepouští se do líčení zevnějšku a povahy, osekává vše zbytečné a ponechává jen přesvědčivé detaily, které otevírají okno do skutečného světa.

Díky této hospodárnosti má vyprávění spád. Příběh nabírá rychlost a vyvíjí se s vytrvalou naléhavostí. Všechny postavy, veškeré dění neúprosně směřují k jednomu bodu, který mizí na obzoru. Byl jsem požádán, abych napsal pár stránek, ale myslím, že si vystačím s jediným slovem: *neúprosnost*. Kniha je neúprosnou jízdou v autě bez zpětných zrcátek. Bez ohlížení.

Tato rychlost je tvořena také mistrovským proplétáním několika dějových linek. Perry od samého začátku rozehrává příběh, který by byl výzvou pro každého spisovatele. Jak sblížit čtenáře s nájemným vrahem? Jak ho přinutit, aby nastoupil do auta k zabijákovi? Perry to vyřešil tak, že stvořil postavu, která je pečlivě vylíčena do všech podrobností, s jedinou výjimkou – neznáme jméno. Spojují nás s ním výmluvné detaily ze života na cestě a na útěku. Jeho schopnosti a důvtip si nás získají.

Perry portrét psance navíc vyvažuje další výraznou postavou, kriminalistkou Elizabeth Waringovou, která až doposud neopustila svou kancelář na ministerstvu spravedlnosti. V novém prostředí je sice trochu nejistá, ale jinak stejně profesionální jako její kořist. Vzájemný kontrast těchto dvou postav, které se pohybují sice odděleně, ale nakonec jsou si stále blíže a blíže, je palivem, které tohle auto pohání. Jen málokdy jsem se setkal s tím, že by se to někomu podařilo s takovým úspěchem, a nikdy se to nestalo hned u prvotiny.

Thomas Perry má po celou cestu vůz dokonale pod kontrolou. Z každé stránky, z každého odstavce je cítit opravdovost. Čtenář v neustálém úžasu sleduje, s jakou obratností autor vytváří

svůj svět, ať líčí dotek pouštního vzduchu na kůži v Las Vegas, zacházení s leistry na ministerstvu spravedlnosti, nebo jak najatý vrah pronikne do zamčeného hotelového pokoje, aby splnil svou zakázku. Vše naprosto věrohodně. Každá stránka je zcela autentická a nabírá své vlastní obrátky.

Postava, kontrola a spád. Perry neohroženě vsadil na pořadí prvních tří míst a vyhrál. Je to vzácný výsledek. A stejně neobvyklá je tato knížka. Připomíná mi, jak jedna její postava, Elizabeth Waringová, vnímala své pátrání po bezejmenném, neznámém vrahovi.

Bylo to jako snažit se chytit zvíře, které je tak malé, vzácné a nepolapitelné, až někdy zapochybujete, že vůbec existuje.

Thomas Perry toto vzácné zvíře ve své knize chytil. Existuje. O tom není pochyb.

Když před dvaceti lety Řezníkův učeň vyšel poprvé, sklidil velké uznání. Mimo jiné Edgarovu cenu za nejlepší prvotinu. Tuto cenu udělují Mystery Writers of America, a má velkou váhu. Myslím, že kniha, kterou se chystáte číst, si tuto čest beze zbytku zaslouží.

A teď už je načase pustit se do čtení. Auto stojí u obrubníku a čeká. Dveře jsou otevřené a motor, jemuž v žilách proudí vysokooktanový benzín, nedočkavě vrčí. Stačí jen nastoupit.

Věnováno Jo

Řezníkův učeň

1.

Al Veasy měl dojem, že odborářská schůze celkem vzato proběhla podle očekávání. Konečně přišel na to, proč má penzijní fond pořád takové potíže, když každý jiný, kdo měl v téhle zemi co investovat, zřejmě vydělával. Vysvětlil odborářům, co věděl, a oni to okamžitě pochopili, protože to nebylo nic překvapivého, pokud člověk trochu četl noviny. Velké odborové svazy se do podobných situací dostávaly už léta. Zvýhodněné půjčky firmě Fieldston Growth Enterprises – to sice znělo imponantně, ale zatím těch téměř pět milionů dolarů nevyneslo ani groš. Jestli je ta firma na tom tak špatně, jak se zdá, tak je dost možné, že vlastně vůbec neexistuje. Je to jenom jméno a nóbl adresa. Až na ni odbory začnou tlačit, tak nějaký právník, o kterém nikdy nikdo neslyšel, v tichosti vyplní papíry pro konkurzní řízení. Nejspíš v New Yorku nebo někde bůhví kde. Potrvá celé týdny, než se o tom odbory tady, ve Ventuře v Kalifornii, doslechnou. Předseda místních odborů O'Connell dostane pouze doporučený dopis s oznámením o ukončení činnosti firmy Fieldston Growth Enterprises a rozprodání jejího majetku za účelem pokrytí dluhů. A O'Connell, ten přitroublý mizera, ho přinese Veasymu, aby mu to přeložil. „Hele, Ale,“ řekne, „koukni se na tohle,“ jako že už ví, co to znamená, ale pokládá za svou povinnost ukázat ten papír ještě někomu jinému. Jako by to v tu chvíli mohlo být ještě k něčemu dobré.

Koneckonců ani teď. To je ta potíž a vždycky byla. Veasy to cítil, když odcházel z odborářské haly, pořád ještě v bagančatech a pracovní košili, na které už dávno zaschl pot. Cítil, jak páchne. Nakonec vždycky všechno dostanou chytrolíni v dokonale

padnoucích oblecích a italských botkách. Obyčejný pracující člověk může nanejvýš doufat, že občas přijde na to, jak to udělali, a sem tam někomu z nich připravit horkou chvilku. Trochu je tím přibrzdit. Kdyby to nebyla Fieldston Growth Enterprises, tak by to byla nějaká jiná firma s podobně solidním názvem, a dopadlo by to úplně stejně. Peníze fuč a nikde nikdo, žádná osoba, která by mohla být donucena je vrátit.

Kopl do kamínku na štěrku vysypaném parkovišti. Asi nemělo cenu chodit s tím na úřady. Obracet se na soudy a byrokracii. Veasy si odfrkl. Sedí tam ti samí chytrolíni v oblecích, člověk nerozezná jednoho od druhého, nebo od těch šejdířů, až na to, že šejdíři jsou v tom možná trochu lepší. Shrábnou peníze bez práce a ještě se na vás usmívají. Ti na úřadech se na vás ani usmívat nemusejí, dostanou svoje prachy tak jako tak. Ale co jiného hergot člověk může dělat? Musí do toho jít. Podat na Fieldstona žalobu, aby to bylo aspoň v záznamech. Malá lokální odborová organizace ve Ventuře přišla o 70 procent svých penzijních fondů vinou špatných investic. Nejspíš by se to ani nedostalo do novin. Ale je potřeba to zkusit, i když jediné, v co člověk mohl doufat, bylo, že si příště dají větší pozor a nebudou tak nenažraní, aby se snažili schramstnout všechno. A že se možná pár těch týpků trochu zapotí.

Veasy otevřel dveře svého pick-upu a nastoupil. Chvilku jen tak seděl, zapálil si cigaretu, zhluboka nasál a vyfoukl kouř z okénka. „Prokristapána,“ pomyslel si. „Devět hodin. Doufám, že mi Sue schovala večeri.“ Podíval se k osvětlenému vchodu do budovy, kde se muži tlačili kolem tělnaté postavy O’Connella, který se usmíval a plácal někoho po zádech. Říkal asi něco v tom smyslu, že ještě nevíme, a že zatím není důvod k panice. „To si piš, ty přitroublej tlustoprde,“ pomyslel si Veasy. „Zachovej klid, a nikdy se nedozvíš, co tě sejmulo.“

Veasy otočil klíčkem v zapalování a celý svět byl naráz v jednom ohni. Prudký otřes odhodil O’Connella na dřevěné obložení haly

a roztránil přední sklo. Vzápětí se parkoviště zalilo světlem a oblohu nad ním rozervalo ohnivá koule. Mechanik jménem Lynley potom řekl, že současně vyletěly do vzduchu i kusy pick-upu, ale O'Connell tvrdil, že to tak nebylo. Lidé si v takových situacích vždycky vymýšlejí, obzvláště když někdo přijde o život. Rozhodně se to nemělo stát. Bylo to dost zlé i bez přikrašlování.